

Jaarcongres De Moderne Tijd vrijdag 20 maart 2026

Feest! Jubilea en herdenkingen in de moderne tijd, 1780-1940

Locatie: Amsterdam (exacte locatie volgt nog)

De werkgroep De Moderne Tijd bestaat in 2026 vijftig jaar. In 1976 werd de Werkgroep De Negentiende Eeuw opgericht en in 2017 breidde ze haar activiteiten uit tot het bredere tijdvak waar ook de late achttiende en vroege twintigste eeuw onder vallen.

Het vijftigjarig bestaan is reden voor een jubileumcongres met als thema *Feest! Jubilea en herdenkingen, 1780-1940*. Feesten, jubilea en herdenkingen vormen namelijk een rode draad in de Nederlandse en Belgische geschiedenis. In het revolutietijdvak waren feesten hét middel om politieke groepen te mobiliseren. Revolutionairen dansten rond de vrijheidsboom, Oranjegezinden ontwierpen hun eigen vrijheidssymboliek. In de lange negentiende eeuw werden jubilea onder meer aangegrepen om de trots van de natie te vieren. Denk aan de grootse Coster-herdenkingen in Haarlem in 1823 of de Brielsche feesten in 1872, waarbij de slag om Den Briel werd herdacht. In België werd vanaf 1890 de onafhankelijkheid gevierd op de dag dat koning Leopold I in 1831 zijn eed aflegde. Ook sterf- en geboortedata van schrijvers, onder wie Vondel, Rembrandt, Conscience en Tollens gaven aanleiding tot feesten.

Zulke feesten werkten even verbindend als polariserend. Ze werden gebruikt om de eigen groepsidentiteit te versterken en andere uit te sluiten. In dit jaarcongres van Werkgroep de Moderne Tijd van 2026 willen we de feestcultuur in de lage landen, inclusief de koloniën in oost en west, in al haar verschijningsvormen onderzoeken. Wat werd er gevierd, door wie, hoe en waarom?

Aanmelden kan tot 14 maart 2025 bij Gijs Altena (g.w.m.altena@rug.nl). Kosten: €25,- inclusief lunch, ter plekke contant te voldoen. Voor studenten en promovendi is er een gereduceerd tarief van €15,-.

Programma Jaarcongres De Moderne Tijd 2026:
Feest! Jubilea en herdenkingen in de moderne tijd, 1780-1940

10:00-10:15	Inloop met koffie en thee
10:15-10:30	Welkom door voorzitter Lotte Jensen Inleiding door Robert Verhoogt (min. OC en W)
10:30-12:00	Sessie I: Feestcultuur: in- en uitsluiting Alexander van der Meer (Universiteit Leiden): Bidden, ordenen: dank- en biddagen in Batavia (ca. 1784-1840) Philip Post (Universiteit Leiden): Onafhankelijkheid voor wie? Nederlandse feestcultuur in de koloniën en de kritiek van Soewardi Soerjaningrat, 1914 Arjen Nobel (Universiteit van Amsterdam/Vrije Universiteit): Feestdag én rouwdag. De honderdjarige herdenking van de Afscheiding in 1934
12:00-13:00	Lunchpauze
13:00-14:30	Sessie II: Verjaardagen en herdenkingen van publieke figuren Sanne Steen (Erasmus Universiteit Rotterdam): Erasmus van bijrol tot hoofdrol. De trage toe-eigening van Erasmus in ± vijf herdenkingen Rick Honings (Universiteit Leiden) en Lotte Jensen (Radboud Universiteit): Feest voor Tollens en Beets. Schrijversverjaardagen in de negentiende eeuw Lieske Tibbe (onafhankelijk onderzoeker): Een anarchistisch jubileum en een Gedenkboek vol Kunst
14:30-15:00	Pauze
15:00-16:00	Sessie III: Feestrepertoires: noodzaak en nostalgie Joey Spijkers (onafhankelijk onderzoeker): Hoe ook Amsterdam een historische optocht kreeg. Feestcommissies en stedelijke netwerken, 1863- Adriaan Duiveman (Radboud Universiteit): Heimwee naar de kermis. De noodzaak van volksvermaken volgens negentiende-eeuwse cultuurcritici
16:00-17:00	Slotdebat: de volgende vijftig jaar van onze werkgroep Panel met Marita Mathijssen (Universiteit van Amsterdam), Maartje Janse (Universiteit Leiden) en Gijs Altena (Rijksuniversiteit Groningen). Onder leiding van Jan Hein Furnée (Radboud Universiteit)
17:00-18:00	Borrel